

ondervinding wat maatschappelijke kwetsbaarheid was en begreep zich te moeten wapenen. Hij ontwikkelde een doelgerichte tomeloze energie, waar een 'dàt-nooit-meer' hem toe aanzette.

Wel moest hij na zijn lagere school dadelijk als jongmaatje een baantje aannemen bij schilder-decorateurs als Gidding en Den Besten, maar hij volgde in de avonduren volijverig lessen aan de Academie van Beeldende Kunsten, haalde op 17-jarige leeftijd de lagere akte tekenen en drie jaar later de middelbare, na een verbluffend korte tijd van voorbereiding. Hij kon nu zelf les gaan geven aan een avondschool in Rotterdam-Zuid, wat hij vele jaren is blijven doen, zij het niet van harte.

Zijn voortgezette studie leverde hem de ene onderscheiding na de andere op. In 1922 haalde hij in een prijskamp een medalje voor het tekenen naar het naakt model en een jaar later kreeg hij de Koninklijke Subsidie voor jonge beeldende kunstenaars, die hij drie jaar behield, de maximum-tijd. Hij werd daardoor in staat gesteld studiereizen te ondernemen naar België, Frankrijk, Duitsland, Italië en Oostenrijk. Een van die reizen maakte hij in gezelschap van Hendrik Chabot, zijn medeleerling van de Rotterdamse Academie.

In de jaren daar is hij zeer geïmponeerd geweest door Alexander van Maasdijk (1856-1931), voor ontelbare Rotterdamse kunstenaars een onvergetelijke figuur. Op zijn portret zou hij een stijve burgerheer kunnen lijken als er de priemende ogen niet waren. Men kan zich voorstellen, hoe hij in een oefenlokaal vorsend naar het werk gekeken heeft, dat hem werd voorgelegd.

'Nooit is een leraar zo op handen gedragen', zegt Charles Cocheret en met één pennestreek tekent hij de verhouding tot een jonger kunstenaarsgeslacht als hij spreekt van 'de verering zijner leerlingen, die eerbiedig stonden naast zijn glimlachende bescheidenheid' ('Bekende Rotterdammers door hun stadgenoten beschreven', 1951). Van der Plas is hem altijd blijven hoogschatten als zijn meester bij uitstek. Misschien voelde hij ook enige verwantschap met de uiterst begaafde man, die als een onbekende schuw en teruggetrokken in zijn stad heeft geleefd.

De erkenning, die Van Maasdijk in zijn jeugd ontbeerde, toen hij de aansluiting bij het kunstleven van zijn tijd heeft gemist, is zijn jonge leerling ruimschoots ten deel gevallen. Het eerste jaar, dat hij de koninklijke subsidie genoot is ook dat van zijn eerste tentoonstelling in een pand aan het Groenen-